

Manuel Pérez Bonfill: poeta simbolista de la llengua catalana

La trajectòria poètica, literària i intel·lectual de Manuel Pérez Bonfill (Tortosa, 1926) abraça sis dècades de vida intensament dedicada a l'àmbit de la docència, la dramaturgia i la literatura. No ens trobem davant d'un poeta prolífic, ja que ha publicat poemes amb compagotes. Tanmateix, ha demostrat tot temps una gran coneixença de la llengua catalana mitjançant un ús poètic brillant, perfeccionista i elaborat. El nostre professor representa un model d'intel·lectual i de poeta heterodox, influenciat pels referents sorgits durant la postguerra tant en la cultura catalana com en la veïna castellana: Riba i Gil de Biedma, sobretot Espriu, Ferrater i Foix. Ben allunyat del model d'intel·lectual orgànic de la Catalunya franquista, el podem definir obertament com a resistent i rebel. Manuel Pérez se'n apareix bàsicament com un home de lletres socialista i independent, lúcid i escèptic, antiprovincià, a la recerca d'una estètica on lluisca, principalment, l'idioma en plenitud amb les seues imatges carregades de color, convingut del paper crucial que juga la poesia en els moviments culturals i estètics. És a dir, un intel·lectual rigorós i didàctic, gens convencional, amb una notable formació acadèmica.

L'ancià literat és conegut bàsicament com a narrador, tot i que com a poeta aconseguix uns resultats francament remarcables. La seua poesia experimental amb tocs existencialistes, en una lluita acèrrima entre tradició i

modernitat. Esdevé, a la vegada, una poesia sonora i treballadíssima, de recerca, carregada d'imatges i tecnicismes que a voltes són de difícil enteniment per a aquells no avesats a aquest tipus de lectura lírica. Una poètica que deixa entreveure la seua intencionalitat de "treballador de la cultura" modern, banyada per un grau de pessimisme però amb l'ideari de revolta que l'ha de conduir a la superació. Una obra lírica breu, d'una gran força i qualitat, se'n apareix com el resultat de l'apropiació selectiva de les principals propostes d'alguns dels autors més importants de la literatura catalana i europea:

Beneït sigui el jorn i el mes i l'any/en què els poetes poden fer llurs versos/ vessats sobre la pau./ I beneïdes les muses. / Beneït el món farcit / de tantes il·lusions que a poc a poc/ s'omplen com un raïm./ I beneït el vit de bou/ que ens fa beure a gallet./ Beneïts els beneïts,/ per fi; que hi són per a glòria dels vius./ Beneïts siguin./ Ara és l'hora/ -quan sembla que la tarda posa parany al sol i se'n ensorra-/ És l'hora -dic, amics- de fer-ne un llibre./

L'escriurem de costums,/ puix que el meu poble és poble de costums,/ si no ho sabíeu.

Autor no gens susceptible de ser adscrit a cap moviment en particular, Pérez Bonfill representa la voluntat evident de regeneració del sistema literari català en el dur període de postguerra. La seua poesia, difosa únicament a partir dels anys 1990, en un moment personal de maduresa i amb evolucions estètiques considerables, cerca en tot moment l'esteticisme i el treball

Emigdi Subirats
Escriptor

extraordinari de la parla. Malauradament, hem de remarcar el fet que no hi havia hagut interès per la seua poètica fins a l'aparició del recull poètic *L'orgull de ser pocs*, a cura d'Albert Roig el 1993, i sobretot a partir de l'esclat de l'interès pels autors ebrencs a principis del segle XXI.

El seu poemari *Giny d'aigua* (2011) compta amb unes bellíssimes il·lustracions de Ferran Vilàs, fill del darrer mestre d'aixa de Tortosa. Justament gira al voltant de la construcció d'una embarcació, una muleta, i la faena humana al respecte. Són divuit poemes excelsos que necessiten una lectura acurada. Hi trobem una gran riquesa de lèxic en un càntic a una faena que ha passat al pou dels records, un càntic que recupera paraules d'antany i les converteix en poesia lírica, en tot un homenatge al llenguatge.

Manuel Pérez Bonfill destaca per damunt de tot per la seua activitat professional com a professor, a la vegada que és especialment interessant la seua aportació com a crític cultural i estudiós de la literatura durant el franquisme i postfranquisme. Són de referència obligada les seues aproximacions a l'obra d'autors com Antonio Machado o Salvador Espriu. La seua trajectòria intel·lectual avala un literat i un poeta de gran vàlua i de necessari estudi: tot un referent de les nostres lletres.